

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณวิทยา (Axiology) หมายถึง ปรัชญาที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ในโลกและมนุษย์โดยมุ่งเน้นด้านจริยศาสตร์ เพื่อพิจารณาคุณค่าของการกระทำตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ปรากฏออกมาในรูปของความดี ความชั่ว และด้านสุนทรียศาสตร์ เพื่อพิจารณาคุณค่าของความสวย ความงาม ความไพเราะ ที่มนุษย์สร้างขึ้น^๑ ซึ่งปรัชญาของคุณวิทยาเป็นการศึกษาวิเคราะห์ถึงคุณค่าและความหมายของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโลกจักรวาล กล่าวถึงอุดมคติในความจริง ความดี ความงาม และความบริสุทธิ์ทางจิตใจ ซึ่งเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ ที่ต้องการ ที่ปรารถนา ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่สามารถรับรู้ได้ทางประสาทสัมผัส คุณค่าเกิดจากการประเมินคุณสมบัติ สถานการณ์ ความเป็นไป โดยใช้ความรู้สึกนึกคิดเท่านั้น คุณค่าแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทคือ คุณค่าที่อยู่ภายนอก เช่น เงินเป็นค่าที่อยู่ภายนอกซึ่งมนุษย์เป็นผู้กำหนดให้เงินมีค่า และ ค่าที่อยู่ใน เป็นค่าที่มีอยู่ในตัวอยู่แล้ว โดยไม่ต้องมีใครมาให้คุณค่า คุณวิทยาแบ่งสาขาออกเป็น ดังนี้ ๑. จริยศาสตร์ เน้นคุณค่าแห่งความดี ๒. สุนทรียศาสตร์ เน้นคุณค่าแห่งความงาม

จริยศาสตร์ เป็นคำตรงกับภาษาอังกฤษว่า “ethics” แปลว่า การศึกษามาตรการ ความประพฤติและการตัดสินใจทางศีลธรรม (Guralnik ๑๙๖๖ : ๒๕๘) ในภาษาไทยจริยศาสตร์ มาจากคำว่า “จริย” แปลว่า ความประพฤติกับคำว่า “ศาสตร์” แปลว่า ระบบวิชาความรู้ ดังนั้น จริยศาสตร์ แปลว่าระบบวิชาความรู้ที่ว่าด้วยความประพฤติ และความหมายของจริยศาสตร์ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๘ อธิบายว่า จริยศาสตร์ หมายถึง ปรัชญาสาขาหนึ่งที่ว่าด้วยความประพฤติ และการครองชีวิตว่าอะไร ดี ชั่ว ถูก ผิด^๒ จริยศาสตร์ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรมของการกระทำหรือความประพฤติของมนุษย์ว่าการกระทำหรือความประพฤติ ในลักษณะใดที่ควรแก่การยกย่องสรรเสริญหรือที่ถือว่ามีค่าทางศีลธรรม ซึ่งประเด็นดังกล่าวอาจ

^๑ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ปรัชญาอังกฤษ-ไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์โสภารการพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

แยกย่อย เป็นอะไรคือ สิ่งที่มีค่าสูงสุดที่มนุษย์พึงแสวงหา มีเกณฑ์หรือมาตรการอะไรที่จะตัดสินว่าความประพจน์หรือค่าทางศีลธรรมที่เราเรียกว่าดี ชั่ว ถูก ผิด ความดีความชั่ว ความถูก ความผิด มันมีอยู่จริง ๆ ในโลกหรือไม่หรือว่าเป็นเพียงความเห็นของผู้พูด และถ้ามันมีอยู่ในลักษณะใด เป็นต้น

สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) มาจากภาษาสันสกฤตว่า “ สุนทริยะ ” แปลว่า “ งาม ” และ “ ศาสตร์ ” แปลว่า “ วิชา ” เมื่อรวมความแล้วจึงแปลได้ว่า “ วิชาที่ว่าด้วยสิ่งสวยงาม ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า “Aesthetics” (เอ็สเททิกส์) โดยศัพท์คำนี้เกิดจากนักปรัชญาเหตุผลนิยมชาวเยอรมันชื่อ โบมกาเดิน (Alexander Gottlieb Baumgarten) ซึ่งสร้างคำจากภาษากรีกคำว่า “Aisthetikos” (อ็สเททิโกส) แปลว่า “ รู้ได้ด้วยผัสสะ ” ความงามอาจเป็นสิ่งเล็กซึ่งที่มีอยู่ในทุกสิ่ง อาจจะเป็นสิ่งบริสุทธิ์ที่ปราศจากการปรุงแต่ง หรืออาจจะเป็นคุณสมบัติในทางศีลธรรม หรือสิ่งที่โน้มน้าวใจให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง ปลายปลื้ม ความงามอาจมีอยู่รอบๆ ตัวเรา ทั้งสิ่งที่มนุษย์เราสร้างขึ้นมาเอง ทั้งสิ่งที่เกิดโดยธรรมชาติ

เกณฑ์การตัดสินทางสุนทรียศาสตร์ คือ การที่เราใช้จิตแสดงปฏิกิริยาต่อสภาพการณ์ในสิ่งแวดล้อม หรือการที่จิตประเมินค่าวัตถุที่มีคุณค่า ที่เราให้เกิดความรู้สึกภายในจิตใจ แม้ว่าความงามจะขึ้นอยู่กับจิต แต่ก็ไม่ได้ขึ้นอยู่กับทางเลือกตามใจชอบ หากแต่ต้องขึ้นอยู่กับคุณค่าที่มีอยู่ในวัตถุนั้น ๆ ด้วย มุมมองทางความคิดของแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน หลากหลายออกไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น ๆ ว่าใช้อะไรเป็นหลักในการตัดสินสิ่งต่าง ๆ และการตัดสินทางสุนทรียศาสตร์ก็สามารถแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มแนวคิด ดังนี้

๑. กลุ่มที่ใช้ตนเองเป็นตัวตัดสิน เรียกเกณฑ์ตัดสินนี้ว่า “ อัตนัยนิยม ” (Subjectivism) เป็นกลุ่มที่เชื่อว่า ความรู้ ความจริงและความดีงามทั้งหลายล้วนเป็นสิ่งที่ไม่มีความจริงในตัวเอง หากแต่เป็นเพียงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมานั้น ดังนั้น กฎเกณฑ์ในทางความรู้ ความจริงและความดีงามนี้จึงไม่มีอยู่จริง มนุษย์เท่านั้นที่มีอยู่จริงและจะเป็นตัวตัดสิน พร้อมทั้งเป็นผู้กำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมา มนุษย์แต่ละคนต่างมีมาตรฐานความจริงต่างกันออกไปโดยไม่ขึ้นอยู่กับใครหรือสิ่งใด เกณฑ์การตัดสินแบบนี้สามารถทำให้เราเกิดความเชื่อมั่นในตัวเองได้ แต่หากความรู้สึกลึกซึ้งเชื่อมั่นนี้มีมากจนเกินไปอาจจะส่งผลทำให้เราเป็นผู้ที่เห็นแก่ตัว เอาแต่ใจตัวเอง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อไปคือ ทำให้เรามีโลกทัศน์ที่แคบ และเฉยชาในโลกว้างนี้ นักสุนทรียศาสตร์ในกลุ่มนี้ที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มโซฟิสต์ (Sophist) ฮอบส์ (Hobbes) และออร์เตกา (Ortega) เป็นต้น

๒. กลุ่มที่เชื่อว่า มีหลักเกณฑ์ที่ตายตัวที่จะใช้ตัดสินได้ เรียกเกณฑ์ตัดสินนี้ว่า “ ปรนัยนิยม ” (Objectivism) เป็นกลุ่มที่เชื่อว่า มีเกณฑ์มาตรฐานตายตัวแน่นอนในทางศิลปะ ซึ่งสามารถนำไปตัดสินผลงานได้ในทุกสมัย เกณฑ์มาตรฐานนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและไม่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกใครหรือศิลปินคนไหน กลุ่มนี้มีความเชื่ออีกว่า สุนทรียธาตุมีอยู่จริง แม้ว่าเราจะเข้าถึงมันไม่ได้ก็ตามแต่มันก็มีอยู่จริง และ ด้วยเหตุผลนี้ การที่เราตัดสินศิลปะออกมาไม่เหมือนกันก็เพราะเราแต่ละคนไม่สามารถเข้าถึงสุนทรียธาตุที่แท้จริงได้หรือตัวจริงมาตรฐานนั่นเอง การที่เราจะเข้าถึงเกณฑ์มาตรฐานนี้ได้ นั่น เราจำเป็นต้องฝึกพัฒนาจิตใจให้สมบูรณ์จนสามารถเห็นความงามมาตรฐานได้ บางคนอาจทำสมาธิบางคนอาจฝึกฝนทางศิลปะจนชำนาญ นักสุนทรียศาสตร์ในกลุ่มนี้ที่สำคัญ ได้แก่ พลาโต (Plato) อริสโตเติล (Aristotle) และเฮเกิล (Hegel) เป็นต้น

๓. กลุ่มที่เชื่อว่าหลักเกณฑ์ในการตัดสินสุนทรียศาสตร์นั้นเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อม เรียกเกณฑ์ตัดสินนี้ว่า “ สัมพัทธนิยม ” (Relativism) เป็นกลุ่มที่มีแนวคิดคล้ายกับกลุ่มอัตนัยนิยม แตต่างกันตรงที่กลุ่มสัมพัทธนิยมนั้นมีความเชื่อว่า กฎเกณฑ์ตัดสินทางสุนทรียศาสตร์นั้นขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อม วัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น หรือขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ ตลอดจนดินฟ้าอากาศของแต่ละพื้นที่ โดยไม่ขึ้นอยู่กับตัวผู้วิจารณ์ เพราะผู้วิจารณ์จะต้องวางตัวเป็นกลางและต้องสำนึกอยู่ในใจเสมอว่าตนเองเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นแล้ว เกณฑ์ตัดสินทางสุนทรียศาสตร์จึงเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมบ้างตามสภาพของภูมิอากาศ ภูมิประเทศนั้น ๆ บ้างแล้วแต่สภาวะแวดล้อมจะพาไป นั่นเอง นักสุนทรียศาสตร์ในกลุ่มนี้ที่สำคัญ ได้แก่ ซานตายานา (Santayana) และแซมมวล อาเล็กซานเดอร์ (Samuel Alexander) เป็นต้น Hegel นักปรัชญาชาวยุโรปเสนอความคิดเห็นว่าภาพที่เรารับรู้จากประสบการณ์ทั่วไปคือการเข้าใจโลกแบบย่อยและเป็นมายา ไม่สามารถนำเราเข้าถึงโลกแห่งความจริงได้ ความจริงทั้งหมดที่อยู่เบื้องหลังโลกแห่งปรากฏการณ์นั้นคือ พลวัตที่ผันแปรไปของ The Mind (จิต) หรือจิตสากล ซึ่งเป็นอิสระจากจิตของมนุษย์แต่ละบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาการรับรู้บนพื้นฐานแห่งเอกภาพของความขัดแย้งที่ดำรงอยู่ภายใน บนวิวัฒนาการคล้ายกับรูปกรวยที่ก้าวขึ้นไปเรื่อย ๆ จนก้าวถึง ความจริงที่สูงสุด” ดังนั้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางสุนทรียภาพในการรับรู้เพื่อให้เกิดแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ให้กับคนในสังคมจำเป็นต้องเริ่มจากการพัฒนาจิตในการรับรู้แบบบูรณาการต่อไป การเข้าถึงสุนทรียศาสตร์นับว่าเป็นสิ่งที่ต้องสั่งสมมาจากประสบการณ์ตลอดจนการเรียนรู้ทางศาสตร์ดังกล่าวมาอย่างลึกซึ้งพอสมควร ถ้าเราสามารถเข้าถึงสุนทรียศาสตร์ได้เปรียบเสมือนเรานำตัวเองลงไปสู่มิติของศิลปะนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้เราได้สัมผัสทั้งความจริงและความรู้สึกอีกด้วย ทั้งนี้สุนทรียศาสตร์

^๓ ยุค ศรีอารยะ, อนาคตศาสตร์ โลกหลัง ๑๑ กันยายน ๒๐๐๑, พิมพ์ครั้งแรก, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๕), หน้า ๗.

ในระดับพื้นฐานจิตใจของมนุษย์ หมายถึงความงามที่งามแท้ มิใช่ความงามในความหมายหรือความเข้าใจของคนทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบ **อัตวิสัย** (subjective) ว่างามหรือไม่งามอยู่ที่ใจชอบหรือไม่ชอบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะส่วนตัว เพราะต่างคนต่างมีภูมิหลังของประสบการณ์ชีวิตที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ความชอบหรือไม่ชอบยังขึ้นอยู่กับค่านิยม (value) ของแต่ละบุคคลซึ่งมักจะถูกกำหนดโดยมาตรฐานของสังคมที่ดำรงอยู่ สุนทรียภาพ เป็นความงามที่ลึกซึ่ง โดยเป็นผลของการถ่ายทอดการแสดงออกของมนุษย์เพื่อเป็นการสื่อสารให้สังคมได้รับรู้ อาจเป็นการถ่ายทอดอารมณ์สะท้อนใจ และแนวความคิดจากผู้สร้าง (composer) ไปยังผู้เสพ (listener) ซึ่งบทเพลงเป็นศิลปะแขนงหนึ่งในการสื่อสารงานศิลปะจากผู้สร้างไปยังผู้เสพด้วยการฟัง(การได้ยิน) เป็นหลัก แม้ว่าการรับรู้ดังกล่าวจะเกิดสุนทรียะมาน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ในประเด็นดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามาตรฐานทางสุนทรียะจะถูกกำหนดบทบาทให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานโดยผู้สร้างหรือผู้ประพันธ์(Composer) เป็นหลัก เพราะเขาเป็นผู้กำหนดกรอบแนวคิดในการสื่อความรู้สึกนึกคิดผ่านบทเพลงไปยังผู้ฟังตามที่ตนเองต้องการ ทั้งนี้อาจเป็นภาพสะท้อนจากเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อรวมอารมณ์และความรู้สึกของคนในสังคม หรือเป็นการสะท้อนจากวิถีชีวิตในระดับรากหญ้าของสังคมนั้น ๆ เป็นต้น

สุนทรียภาพเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับดนตรีซึ่งถือว่าเป็นศิลปะที่มีอิทธิพลต่อมวลมนุษย์เป็นอย่างมาก ในอดีตที่ผ่านมาจะพบว่าหลาย ๆ พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งทางบวกและทางลบจะมีการนำดนตรีไปใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอยู่เสมอ เช่น การที่จะหลอกให้ผู้คนไปตาย(เพื่อส่วนรวม) ก็จะใช้บทเพลงที่มีความตลกเศร้าใจให้เกิดความอึดอัด อันได้แก่ บทเพลงมาร์ชต่าง ๆ ที่เกิดในสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.๒๔๗๕ หรือต้องการทำให้ผู้คนต้องหลงน้ำตาด้วยความเศร้าโศกก็จะใช้ดนตรีที่แสดงอารมณ์เหล่านั้นมาสร้างความรู้สึก^๔ สุนทรียศาสตร์ที่ทำให้เกิดพลังทางสุนทรียภาพจะเป็นพลังที่สามารถสร้างความรู้สึกทางอารมณ์ในลักษณะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์สะท้อนใจของมนุษย์ และผลของอารมณ์นั้นไปกระทบต่อความรู้สึกของคนให้เกิดความทุกข์ ความสุข ทั้งนี้สุนทรียภาพที่เกิดขึ้นในงานศิลปะมิใช่เป็นสิ่งที่นำมาเป็นเครื่องตัดสินว่างานชิ้นใดถูกและงานชิ้นใดผิด สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถวัดค่าได้ในมิติทางสุนทรียศาสตร์ เพราะเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องของอารมณ์ และจิตเป็นสำคัญ ดังนั้นกระบวนการทางสุนทรียะโดยการนำเสนอผ่านบทเพลงของสังคมไทยในพลวัตต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง ซึ่งถ้าเราย้อนกลับไปมองอดีตและหิบบอกเอา

^๔ สุกรี เจริญสุข, **สรุปคำบรรยายวิชาสุนทรียศาสตร์ทางดนตรี**, (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๕), หน้า ๑.(อัคราณา)

อดีตมาใช้ประโยชน์กับสถานการณ์ที่เหมาะสมกับปัจจุบัน ทั้งนี้ต้องเป็นการใช้อย่างสร้างสรรค์ก็จะทำให้คนในสังคมมองตัวตนของตนเองได้ชัดเจนขึ้น

จากอดีตจะเห็นได้ว่า “ศิลปิน” มีหน้าที่เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน จนถึงปัจจุบันศิลปินที่ได้รับความนิยมจากกลุ่มคนรุ่นใหม่มากที่สุดในประเทศไทย คือ ศิลปินวงบอดีส์แกลม ความโดดเด่นทางลักษณะที่บอกเล่าความรู้สึกแนวคิดและมุมมองประสบการณ์ผ่านทางคุณค่าสุนทรียศาสตร์ กลั่นกรองจนกลายเป็นบทประพันธ์เพลงที่มีคุณค่าทางจริยศาสตร์ดังบทเพลงนี้

“...ชีวิตมันต้องเดินตามหาความฝัน หกสัมคลุกกลานเท่าไร มันจะไปจบที่ตรงไหน แต่จะยังงี้ก็ต้องไปให้ถึง ที่สุดถ้ามันจะไม่คุ้ม แต่มันก็ดีกว่าอย่างน้อยได้จดจำว่าครั้งหนึ่งเคยก้าวไป แลคนที่เชื่อในความฝัน จะเห็นจะเห็น้อยก็ยังคงเดินต่อไป...”

(ชื่อเพลง : ความเชื่อ ศิลปินบอดีส์แกลม อัลบั้ม Believe, ๒๕๔๘) จากบทประพันธ์เพลงจะเห็นถึงคุณค่าทางจริยธรรมของคำว่า ฉันทะหมายถึงความพอใจความมุ่งมั่นกับสิ่งที่มนุษย์ทุกคนเชื่อมั่นในความฝันที่ต้องกระทำให้สำเร็จ โดยสอดแทรกคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ด้านทำนองดนตรีลงไปในบทเพลง ซึ่งถ่ายทอดผ่านจากศิลปินเข้าถึงผู้ฟัง ด้วยเหตุปัจจัยนี้ผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์คุณค่าวิทยาที่ปรากฏในบทเพลงของศิลปินวงบอดีส์แกลมว่ามีคุณค่าทางสุนทรียะ โดยเฉพาะความสนุกสนานบันเทิงด้วยจังหวะดนตรีที่เร้าอารมณ์ทำให้รู้สึกคล้อยตามไปด้วยแล้วนั้นยังมีการสอดแทรกเรื่องคุณค่าเชิงคุณวิทยาในเนื้อหาสาระของทุกบทเพลงที่ศิลปินวงบอดีส์แกลมสร้างสรรค์สร้างเพื่อนำเสนอต่อกลุ่มผู้ฟัง(Listener) ไปด้วย

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยจะได้ใช้หลักการวิเคราะห์ ๒ ประการมาเป็นกรอบในการศึกษาคือ ๑) การวิเคราะห์คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ทาง และกรอบมาตรฐานแนวคิดวัตถุประสงค์ของศิลปินวงบอดีส์แกลม ๒) การวิเคราะห์คุณค่าของจริยศาสตร์ที่มีต่อสังคม ซึ่งส่วนนี้จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับทฤษฎีอัตวิสัย เพราะจิตสำนึกในตัวคนจะสะท้อนผ่านโครงสร้างทางสังคม ที่ปรากฏในภาพรวมที่เป็นวิถีชีวิต ประเพณีสังคมวัฒนธรรม ศาสนาความเชื่อ การเมืองการปกครอง ตลอดจนกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกลงในบทเพลงของศิลปินวงบอดีส์แกลมว่าส่งเสริมคุณค่าในเชิงคุณวิทยาอย่างไร

๑.๒ วัตถุประสงค์

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความหมายและขอบเขตของคุณวิทยา

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาประวัติและแนวคิดในบทเพลงของศิลปินวงบอดีส์แกลม

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาวิเคราะห์คุณค่าวิทยาที่ปรากฏในบทเพลงของศิลปินวงบอดีส์แกลม

๑.๓ ขอบเขตการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเอกสาร

๑.๓.๑.๑ ปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยพ.ศ. ๒๕๓๕ โดยผู้วิจัยจะขออ้างอิงในบทวิเคราะห์และจะนำเสนอเป็นภาพรวมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ปรากฏเท่านั้น

๑.๓.๑.๒ ทติภูมิ คือ หนังสือตำรา เอกสารงานวิจัยและบทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับคุณวิทยา

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เน้นการศึกษาคุณวิทยา คือ คุณค่าทางจริยศาสตร์และสุนทรียศาสตร์ เพื่อนำมาวิเคราะห์บทเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลม

๑.๓.๓ กลุ่มเป้าหมาย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้มาซึ่งกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีเจาะจง (Purposive sampling) กลุ่มเป้าหมายจากดังนี้

๑.๓.๔.๑ กลุ่มนักร้องวงบอดี้สแลม

๑.๓.๔.๑ กลุ่มผู้ประพันธ์เพลงและนักวิชาการ

๑.๓.๔.๑ กลุ่มผู้ฟังเพลง

๑.๔ นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย

คุณวิทยา (Axiology) หมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ในโลกและมนุษย์ โดยมุ่งเน้นด้านจริยศาสตร์และสุนทรียศาสตร์ เพื่อพิจารณาคุณค่าของการกระทำตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ที่ปรากฏออกมาในรูปของ ความดี ความงาม

บอดี้สแลม (Bodyslam) หมายถึง เป็นวงดนตรีร็อกที่ได้รับความนิยมในประเทศไทย โดยใช้ชื่อว่า บอดี้ (body) แปลว่า ร่างกายหรือตัวตน ส่วนคำว่า สแลม (Slam) คือ เราลงแรงกายกับสิ่งนี้อย่างเต็มที่ ทุ่มเทร่างกายและจิตใจอย่างเต็มที่ ฟาดลง ไปอย่างเต็มแรงกับสิ่งที่เรารักคือดนตรี โดยมีบทเพลงที่กล่าวถึงสาระทางด้านคุณวิทยา

จริยศาสตร์ (Ethics) หมายถึง ปรัชญาที่ว่าด้วยความประพฤติและการครองชีวิตว่าจะไรดี ชั่ว ถูก ผิด

สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาเรื่องมาตรฐานของความงามในเชิงทฤษฎีอันเกี่ยวกับประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ กฎเกณฑ์ทางศิลปะ สุนทรียศาสตร์นับว่าเป็นแขนงหนึ่งของปรัชญาในส่วนที่เกี่ยวข้องกันกับการแสวงหาคูณา (axiology)

การประพันธ์เพลงวงบอดี้สแลม (Music Composition) หมายถึง ผู้ที่ทำการประพันธ์ทำนอง และ ทำการประพันธ์คำร้องโดยเฉพาะจะประกอบไปด้วยโครงสร้างหลัก ๒ ส่วนคือ ทำนอง และ คำร้อง (เนื้อเพลง) ซึ่งในการแต่งเพลงของวงบอดี้สแลม เป็นการแต่งเพลงเพื่อใช้ในการเล่าเรื่องราวจากตัวศิลปินไปสู่กลุ่มผู้ฟังเพลงวงบอดี้สแลม โดยมีการใช้ภาษาที่เรียบง่าย หรือ วลีคำที่สื่อความหมายไปยังตัวบทเพลง เช่น ความซื่อสัตย์, คนมีดั่งค์ ฯลฯ

คุณค่า (Value) หมายถึงลักษณะที่พึงประสงค์ คุณค่าเป็นนามธรรมอันเกิดจากการประเมินข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์สังคม ข้อเท็จจริงเป็นเพียงปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมที่สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส ส่วนคุณคามีลักษณะอาศัยข้อเท็จจริงว่าควรเป็นอย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น คุณค่าเกิดจากการประเมินไม่ใช่การวัด เพราะคุณค่าเป็นนามธรรม คุณค่าเป็นสิ่งที่กำหนดเองไม่ใช่จากมติของคนส่วนใหญ่

๑.๕ ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ได้ศึกษาค้นคว้างานจากเอกสารวิชาการทางปรัชญาในด้านจริยศาสตร์และด้านสุนทรียศาสตร์ ทำให้ผู้วิจัยพบว่ามีเอกสารจำนวนมากที่ได้กล่าวถึงความดี ความงาม เกณฑ์การตัดสินคุณค่าในการประพันธ์บทเพลงดังนี้

ก. เอกสารหนังสือทางวิชาการ

กาญจนา แก้วเทพ^๕ ได้กล่าวถึงเพลงสมัยนิยม (popular song) ทั้งนี้ในช่วงระยะเวลาระหว่างเพลงรากหญ้าของสังคมไปจนถึงเพลงสมัยนิยมนั้นยังมีมิติพัฒนาการของบทเพลงต่างๆ อีกหลายประเภทที่สะท้อนภาพของสังคมได้อย่างชัดเจน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนพลวัตของสังคมไทยที่เกิดขึ้นโดยมิติของสุนทรียศาสตร์แม้กระนั้นยังมีปัจจัยและกระบวนการต่างๆ ที่มีผลต่อสุนทรียศาสตร์ที่เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ค่านิยม ความเจริญทางเทคโนโลยี ตลอดจนสื่อทางวัฒนธรรมของโลกตะวันตกที่มากอบงำวัฒนธรรมในโลกตะวันออก เป็นต้น จากปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาล้วนเป็นสิ่งที่ควรตระหนักทั้งสิ้น การสร้างระบบคิดในการจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในมิติของสังคมเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง

^๕ กาญจนา แก้วเทพ, ศาสตราจารย์หนังสือและวัฒนธรรมศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ็ดดิสันเพรสโรดส์ จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๕๓.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์^๖ ได้กล่าวถึงจินตนาการเป็นผลพวงของประสบการณ์จริงที่เกิดขึ้นแก่เราก่อน หมายถึง เมื่อเรารับรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยตรงก่อนแล้ว ความผูกพัน ความกินใจยังตรึงแน่นในการรับรู้ของเราภายหลังจึงเกิดความคิดจินตนาการขึ้นว่า ถ้ามีงานต้องทำมาก่อนว่ามีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร ต่อมาก็จินตนาการขึ้นว่า ถ้ามีงานต้องทำมากคนควรจะมีมือมากกว่าสองมือ หรือมีตามากกว่าสองตา เรื่องจินตนาการเป็นคนละเรื่องกันระหว่าง ความเป็นจริงกับประสบการณ์สุนทรีย์ะ ประสบการณ์สุนทรีย์ะ มีความสัมพันธ์กับชีวิตเรามาก เพราะช่วยให้เราคลายจากโลกแห่งความเป็นจริง เข้าไปสัมผัสกับโลกของความสุขทางอารมณ์ ซึ่งจะช่วยประคองสุขภาพจิตให้มีพลัง รู้จักใช้เวลาว่างไม่เคร่งเครียดจนร่างกายบอบช้ำ

ประยงค์ สุวรรณบุบผา^๗ ได้กล่าวถึงประสบการณ์สุนทรีย์ะกับความเป็นจริงเป็นการรับรู้ที่ไม่หวังผล ดังนั้นจึงไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงแต่อย่างใด เช่น เราหิวจริง ๆ เมื่อกินอาหารจานใดก็รู้สึกอร่อยไปหมด รสอร่อยไม่ถือว่าเป็นประสบการณ์สุนทรีย์ะ เพราะเป็นการตอบสนองความหิวของเรา ถ้าเราแยกความหิวที่เป็นความรู้สึกจริงออกได้ กินอาหารจานนั้นแล้วรู้สึกว่ามีรสอร่อยอาจเพียงคำเดียว หรือสองสามคำก็พอ เรียกได้ว่า เราหาประสบการณ์สุนทรีย์ะสำหรับความสุขของเราได้แล้ว เช่นเดียวกับการชมภาพยนตร์ชีวิต รู้สึกกินใจ ซึ่งใจในการแสดงของดาราถือว่าเราหาประสบการณ์สุนทรีย์ะให้แก่ตัวเรา และภาพยนตร์ชีวิตนั้น เรารู้ดีว่าไม่ใช่ชีวิตจริง ๆ ของผู้แสดง หรือชีวิตจริง ๆ ตามความเป็นอยู่ ถ้าใครต้องการรู้ความจริงก็ไปดูสภาพชีวิตจริง ดีกว่าไปดูภาพยนตร์ชีวิต ดังนั้นความเป็นจริงกับประสบการณ์สุนทรีย์ะมีส่วนคล้ายคลึงกันเพียงส่วนน้อย และแตกต่างกันคนละโลกทีเดียว เมื่อเราไปชมนิทรรศการจิตรกรรม เห็นทิวทัศน์ คลอง หรือหมู่บ้านชนบท เราดูเฉย ๆ คงไม่รู้สึกชื่นชม หรือได้รับประสบการณ์สุนทรีย์ะแต่อย่างใด ตรงกันข้าม ขณะดูเราใช้จินตนาการของเราประกอบด้วย ก็รู้สึกว่ามีผู้สร้างเขาระบายสีได้กลมกลืนน่าชื่นชมสำหรับความคิดที่ว่าจะต้องเป็นภูมิภาพจริง ๆ หรือไม่นั่น ไม่ควรนำมาประกอบการดูของเรา เพราะการดู หรือมองเห็นของเราที่จะก่อให้เกิดประสบการณ์สุนทรีย์ะนั้น แนวทางหนึ่งก็คือ ควรเป็นการดูตามสีแสงและจังหวะ ที่เรารู้สึก หรือพิจารณาตามคุณสมบัติดังได้กล่าวแล้ว ซึ่งจะต่างกับการดูธรรมดา ๆ ที่ต้องการจะรู้เรื่อง สำหรับประสบการณ์สุนทรีย์ะ ควรเป็นการดูพร้อมกับจินตนาการไปด้วย

^๖ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, *การคิดเชิงสร้างสรรค์*, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทซัคเซสมีเดีย จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๓-๘.

^๗ ประยงค์ สุวรรณบุบผา, *สังคมปรัชญาแนวคิดตะวันออก-ตะวันตก*, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: โอ เอส พริ้นติ้งเฮาส์, ๒๕๓๗), หน้า ๑๑-๑๒.

พูนพิศ อมาตยกุล^๕ ได้กล่าวถึงบทประพันธ์ว่าถ้าพิจารณาเพลงพื้นบ้านจากสังคมชาวนาพบว่าบทเพลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในวิถีชีวิตจะสะท้อนจากสภาพความเป็นอยู่ทั้งสิ้น และถึงยุคหนึ่งมีการผสมผสานของงานศิลปะใหม่เพื่ออธิบายวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปในแต่ละช่วงตอนที่เปลี่ยนผ่านมา ซึ่งศิลปะดังกล่าวก็คือ เพลงลูกทุ่ง ในช่วงปี พ.ศ.๒๔๙๕ ถึง ๒๕๐๐ เป็นช่วงที่มีการแต่งเพลงในลักษณะที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนชาวนา ชาวสวนและกรรมกร ด้วยการขับร้องเพลงที่บรรยายความยากแค้นในชีวิต โดยใช้สำเนียงร้องอย่างชาวบ้านตามท้องถิ่นซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีการบัญญัติประเภทของเพลง โดยนักแต่งเพลงในยุคนั้นได้แก่ นายไพบูลย์ บุตรขัน นายพยงค์ มุกดา นายเปลื้อง ชื่นประโยชน์ เป็นต้นบทเพลงดังกล่าวเป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก ในระยะดังกล่าวสื่อมวลชนทางวิทยุโทรทัศน์เริ่มแพร่หลาย เช่นทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๔ บางขุนพรหมได้มีการนำเสนอเพลงชนิดหนึ่งเรียกว่าเพลงไทยสากล ขณะเดียวกันในปี พ.ศ.๒๕๐๓ นายอาจันต์ ปัญจพรรค์ และนายท้วม ทรนง ได้ร่วมจัดรายการชื่อว่า เพลงชาวบ้าน ซึ่งเป็นเพลงที่บรรยายวิถีชีวิตชาวนา ในครั้งนั้นไม่ได้รับความนิยมจึงยุติรายการไป ต่อมาภายหลังนายประกอบ ไชยพิพัฒน์ ได้จัดรายการนี้ขึ้นมาใหม่อีกครั้งโดยใช้ชื่อรายการว่า เพลงลูกทุ่ง และเรียกเพลงไทยสากลว่าเป็น เพลงลูกกรุง ตั้งแต่นั้นมา

ไพฑูรย์ พัฒนาใหญ่ยิ่ง^๖ ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟังดนตรีว่าการฟังดนตรีให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ควรมีปัจจัยต่าง ๆ ที่สอดคล้อง และเหมาะสมกับการฟัง หากการทำหน้าที่ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟังที่มีความบกพร่องก็ย่อมทำให้การฟังดนตรี ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้คือ ๑. สภาพแวดล้อม ควรจัดสถานที่ แสงสี มีการออกแบบสถานที่อย่างถูกต้อง เหมาะสม สร้างบรรยากาศ มีการจัดรายการและเวลาการแสดงอย่างเหมาะสม ๒. ตัวผู้ฟัง ควรมีความสอดคล้องกับการฟัง ๓. คุณภาพของนักดนตรี ๔. คุณภาพของเครื่องดนตรีและอุปกรณ์การแสดง เครื่องดนตรี วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องเสียงต่าง ๆ ควรมีคุณภาพดี มีมาตรฐาน หากใช้เครื่องดนตรีที่เสื่อมคุณภาพ เครื่องดนตรีไม่น่าฟัง

^๕ พูนพิศ อมาตยกุล, *สรุปคำบรรยายวิชาประวัติและพัฒนาการดนตรี*, (สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๔), หน้า ๗-๘. (อัดสำเนา)

^๖ ไพฑูรย์ พัฒนาใหญ่ยิ่ง, *สุนทรียศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๑. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สมาธรรม, ๒๕๒๑), หน้า ๗๗.

สัจด์ ภูเขาทอง^{๑๐} ได้กล่าวว่าส่วนใหญ่ของสังคมที่ต้องการฟังเพลงสมัยนิยมในแง่ของความละเอียดอ่อน และระมัดระวังต่อภาษาคณตรีมากกว่าคนส่วนใหญ่ในสังคม โดยเฉพาะผู้ผลิตงานเพลงจะมีความคุ้นเคยและเชี่ยวชาญในเรื่องของคนตรีอยู่แล้ว ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจเทปเพลงจึงจำเป็นต้องยอมรับความจริงในข้อนี้และนำมาเป็นข้อคำนึงถึงอยู่เสมอว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้คนส่วนใหญ่ในสังคมชอบสิ่งที่ตนสร้างขึ้นมา โดยใช้ประสบการณ์คนตรีและศาสตร์แห่งดนตรีรวมเข้ากับความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างงานเพลงสำหรับคนส่วนใหญ่ ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๒ วงการเพลงสมัยนิยมได้ผลิตผลงานเพลงอย่างมากมายและขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ยิ่ง บางครั้งอาจไม่ได้คำนึงถึงคุณภาพด้วยซ้ำ เป็นลักษณะของการลอกเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ธุรกิจดังกล่าวเริ่มมีการแข่งขันกันมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งในส่วนของการผลิตและการสร้างสรรค์ผลงานเพลงการทำโปรโมชั่น และการจัดจำหน่าย และส่งผลให้แนวการผลิตเริ่มพัฒนาคุณภาพทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาไปจนถึงตัวนักร้อง นักดนตรี ซึ่งตลาดเริ่มค่อย ๆ มีเอกภาพผสมกลมกลืน กลุ่มผู้บริโภคเริ่มกว้างขึ้น

วนิดา ขำเขียว^{๑๑} ได้กล่าวในประเด็นของกรอบแนวคิดสุนทรียศาสตร์ที่เกิดขึ้นทางสังคม ถ้าพิจารณาตามโครงสร้างทางสังคม ในการมองสุนทรียะของเพลงสมัยนิยมที่เกิดขึ้นทางสังคมค่อนข้างเป็นรูปแบบของศิลปะธุรกิจดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เหตุเพราะถ้ามองย้อนไปในการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๐๔ ถึง ๒๕๐๙) เป็นต้นมาได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองไทย ดังนั้นเพลงสมัยนิยมก็ต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนไปในเชิงธุรกิจเช่นกัน ซึ่งหมายถึงการทำ ศิลปะ ให้เป็น สินค้า โดยการใช้กลยุทธ์หรือวิธีการต่าง ๆ ในการผลักดันศิลปะธุรกิจให้เป็น มูลค่า ให้มากและในบางครั้งอาจลืมนึกถึงคุณค่าไปบ้างก็ตาม ระดับของการสื่อคุณค่าทางสุนทรียะสู่ระดับมวลชนคงเป็นเพียงการสื่อในระดับการรับรู้ของความพึงพอใจ ไม่ถึงระดับความซาบซึ้ง มุ่งสร้างค่านิยมในบริบทอื่น ๆ มาบดบังคุณค่าทางศิลปะ

^{๑๐} สัจด์ ภูเขาทอง, ทางเข้าสู่ดนตรีไทย วารสารดนตรีไทย ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๓๑), หน้า ๑.

^{๑๑} วนิดา ขำเขียว, สุนทรียศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร: พรวานการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๑-๑๒.

สุกรี เจริญสุข^{๑๒} ได้กล่าวถึง สุนทรียภาพเป็นสิ่งที่มืออยู่กับดนตรีซึ่งถือว่าเป็นศิลปะที่มีอิทธิพลต่อมวลมนุษยเป็นอย่างมาก ในอดีตที่ผ่านมาจะพบว่าหลาย ๆ พฤติกรรมของมนุษย์ทั้งทางบวกและทางลบจะมีการนำดนตรีไปใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญอยู่เสมอ เช่น การที่จะหลอกให้ผู้คนไปตาย(เพื่อส่วนรวม) ก็จะใช้บทเพลงที่มีความลึกซึ้งเร้าใจให้เกิดความฮึกเหิม

ยุค ศรีอารยะ^{๑๓} ได้กล่าวถึง Hegel นักปรัชญาชาวยุโรปเสนอความคิดเห็นว่าภาพที่เรารับรู้จากประสบการณ์ทั่วไปคือการเข้าใจโลกแบบย่อยและเป็นมาตา ไม่สามารถนำเราเข้าถึงโลกแห่งความจริงได้ ความจริงทั้งหมดที่อยู่เบื้องหลังโลกแห่งปรากฏการณ์นั้นคือ พลวัตที่ผันแปรไปของ The Mind (จิต) หรือจิตสากล ซึ่งเป็นอิสระจากจิตของมนุษย์แต่ละบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาการรับรู้บนพื้นฐานแห่งเอกภาพของความขัดแย้งที่ดำรงอยู่ภายใน บนวิวัฒนาการคล้ายกับรูปกรวยที่ก้าวขึ้นไปเรื่อย ๆ จนก้าวถึง ความจริงที่สูงสุดดังนั้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบทางสุนทรียภาพในการรับรู้เพื่อให้เกิดแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ให้กับคนในสังคมจำเป็นต้องเริ่มจากการพัฒนาจิตในการรับรู้แบบบูรณาการต่อไป การเข้าถึงสุนทรียศาสตร์นับว่าเป็นสิ่งที่ต้องสั่งสมมาจากระยะการรับรู้ตลอดจนการเรียนรู้ทางศาสตร์ดังกล่าวมาอย่างลึกซึ้งพอสมควร ถ้าเราสามารถเข้าถึงสุนทรียศาสตร์ได้เปรียบเสมือนเรานำตัวเองลงไปสู่มิติของศิลปะนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้เราได้สัมผัสทั้งความจริงและความรู้สึกอีกด้วย

ข. งานวิจัย

พระมหาเจียง ช่วยสุมาน^{๑๔} กล่าวถึงงานวิจัยจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาในเพลงของสลา คุณวุฒิ พบว่ามีจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา ๕ ระดับ ได้แก่ จริยธรรมขั้นพื้นฐาน เป็นหลักปฏิบัติเบื้องต้นของพุทธศาสนิกชน เรียกว่า ไตรสิกขา มี ๓ ประการ คือ ศีล สมาธิ ปัญญา จริยธรรมส่วนบุคคลเป็นหลักปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง เพื่อความสุขของคนและผู้อื่น มี ๑๗ ประการ คือ ความไม่ประมาท ศรัทธา สัจจะ จาคะ สติสัมปชัญญะ หิริโอตตปปะ ชันติโสรัจจะ กตัญญูกตเวที การบรรพชา อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ ทิฐฐัมมมิกัตถะประโยชน์ การวระ ๖ อบายมุข ๖ ทิศา ๖ โลกธรรม ๘ และมงคล ๓๘ จริยธรรมส่วนรวม เป็นหลักปฏิบัติในการในการอยู่รวมกันในสังคม มี ๒ ประการ คือ ความสามัคคีและความยุติธรรมจริยธรรมวิชาชีพ เป็นหลัก

^{๑๒} สุกรี เจริญสุข, สรุปคำบรรยายวิชาสุนทรียศาสตร์ทางดนตรี,(สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๓๕), หน้า ๔.(อัคราเนนา)

^{๑๓} ยุค ศรีอารยะ, อนาคตศาสตร์ โลกหลัง ๑๑ กันยายน ๒๐๐๑, พิมพ์ครั้งแรก, (กรุงเทพมหานคร:บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, ๒๕๔๕.), หน้า ๑.

^{๑๔} พระมหาเจียง ช่วยสุมาน, “จริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาในเพลง สลา คุณวุฒิ”, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.), บทคัดย่อ.

ปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพ มี ๒ ประการ คือ จริยธรรมวิชาชีพครู และจริยธรรมวิชาชีพพยาบาล
 ประมวลธรรม เป็นหลักธรรมขั้นสูง คือสภาวะธรรม พบ ๒ ประการ คือ ไตรลักษณ์ และอริยสัจ ๔
 โดยจริยธรรมที่ปรากฏมากที่สุดคือ สัจจะจริยธรรมที่สละ คุณวุฒิได้นั้นไว้ในเพลงคือ ศิล ความ
 กตัญญูทเวที ความอดทน ความขยัน ความสันโดษ อันเป็นหลักปฏิบัติที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง
 ความสำเร็จและดำรงไว้ซึ่งจิตสำนึกแห่งสถาบันครอบครัว

พระมหาสมชัย สิริวฑฺฒโน^{๕๕} (ศรีนอก) ได้กล่าวถึงหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่
 ปรากฏอยู่ในบทเพลงลูกทุ่งทั้งโดยตรงและโดยอ้อมว่าเป็นวรรณกรรมที่มีคุณค่าด้านสาระเกี่ยวกับ
 สังคมและวิถีชีวิตของชาชนบทไทยอย่างกว้างขวาง การสะท้อนให้เห็นความเชื่อโดยทั่วไปของ
 สังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่พบมากในเพลงลูกทุ่ง

จิรวรรณ กาญจนานันท์^{๕๖} ได้กล่าวถึงการวิจัยเรื่องนี้ว่า เนื้อหาของเพลงไทยยอดนิยม
 ของวัยรุ่นทั้งหมดเกี่ยวข้องกับเรื่องความรัก แต่นำเสนอแตกต่างกันไป ได้แก่ ต้องการความรักความ
 เข้าใจ การยอมรับ แสดงความรัก ความเห็นใจ ผิดหวังตัดพ้อต่อว่า งอนจ้อคนรัก และสะท้อนให้
 เห็นลักษณะเฉพาะ หรือนิสัยใจคอของวัยรุ่นมีการรับรู้ประโยชน์จากการฟังเพลงและสร้าง
 ความสัมพันธ์กับความพึงพอใจจากการฟังเพลง

ใจะนิง คิมสุตานนท์^{๕๗} ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่องนี้ว่า จากการศึกษาพบว่า มีการใช้
 ไวยากรณ์ภาพพจน์เพื่อให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์คล้อยตามมากขึ้น ได้แก่ บุคลาธิษฐาน คำถามเชิงวาทศิลป์
 สัมพจน์ย อติพจน์ นามนัย อุปมาอุปไมย ทรุณณ์ และอุปลักษณ์ จำนวนมากน้อยตามลำดับและมีการ
 ใช้สัญลักษณ์ ๒ ประเภท ได้แก่ Index และ Symbol ซึ่งล้วนเป็นสัญลักษณ์ที่เข้าใจได้ง่าย เนื้อหาที่
 ปรากฏในเพลงที่ประพันธ์คำร้องโดยสุรเกียรติ์ สุขเสวี พบว่า มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักมากที่สุดซึ่ง
 แบ่งเป็นความรักที่ผิดหวัง สมหวัง และข้อคิดเกี่ยวกับความรัก ส่วนเนื้อหาที่พบรองลงมาได้แก่
 คำแนะนำในการดำเนินชีวิต สังคมและสภาพจิตใจของคนในสังคม ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อ

^{๕๕}พระมหาสมชัย สิริวฑฺฒโน (ศรีนอก), “หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปรากฏอยู่ในบทเพลง
 ลูกทุ่ง”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย, ๒๕๓๗.), บทคัดย่อ.

^{๕๖}จิรวรรณ กาญจนานันท์, “เนื้อหาเพลงไทยยอดนิยม การรับรู้ประโยชน์และความพึงพอใจจาก
 การฟังเพลงไทยสากลของวัยรุ่น”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.), บทคัดย่อ.

^{๕๗}ใจะนิง คิมสุตานนท์, “รูปแบบและกลวิธีการสื่อความหมายในเพลงที่ประพันธ์คำร้องโดยสุรเกียรติ์
 สุขเสวี”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ศิลปะศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๖.),
 บทคัดย่อ.

การประพันธ์คำร้องของสุรภักดิ์ สุขเสวี สามารถแบ่งได้เป็น ๓ ประการ ได้แก่ อุปนิสัยและประสบการณ์ส่วนตัว นักร้องและกลุ่มผู้ฟัง และระบบธุรกิจ ตามลำดับ งานวิจัยนี้จึงเป็นภาพสะท้อนหนึ่งของการประพันธ์คำร้องเพลงไทยสากลในปัจจุบัน โดยมีเพลงที่ประพันธ์คำร้องโดยสุรภักดิ์ สุขเสวี เป็นกรณีศึกษา

ชุดิมา เฟิงสุทธิ^{๑๘} ได้กล่าวถึงการวิจัยเรื่องนี้ว่า ศึกษาแนวคิดและเนื้อหาของเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว และเพื่อศึกษาการสื่อความหมายของเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวระหว่าง พ.ศ.๒๕๓๔-๒๕๔๕ จำนวน ๑๔ เพลง โดยใช้แนวคิดหน้าที่ของครอบครัวและแนวคิดในการสื่อความหมายด้วยโวหารภาพพจน์เป็นกรอบในการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ๑.เพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวนำเสนอแนวคิดด้านหน้าที่ในการให้ความรักมากที่สุด รองลงมาคือหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม และหน้าที่ในการให้การศึกษาตามลำดับ ๒. เพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว มีการสื่อความหมายโดยใช้โวหารภาพพจน์อุปมาอุปไมยมากที่สุด รองลงมาคืออุปลักษณ์ และอริพจน์ ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า เพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัวส่วนใหญ่เป็นเพลงเพื่อชีวิต และมีเนื้อหากล่าวถึงแม่มากที่สุด รองลงมาคือพ่อ และทั้งพ่อและแม่ตามลำดับ และยังคงกล่าวถึงบ้าน ซึ่งหมายถึงการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวด้วย

ลำเนา เอี่ยมสะอาด^{๑๙} ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัยเรื่องนี้ว่า เพลงไทยสมัยนิยมแนวร็อกจัดเป็นวัฒนธรรมประชานิยมอย่างหนึ่งที่เผยแพร่สารและความบันเทิงไปสู่ผู้รับสารในสังคมไทยโดยผ่านทางสื่อมวลชนเป็นสื่อมีอิทธิพลต่อความนึกคิด ทศนคติและค่านิยมของผู้รับที่เป็นวัยรุ่นในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก เพลงร็อกของไทยมีรูปแบบดนตรีที่หนักแน่น รุนแรงเสียงดังและมีท่วงทำนองดนตรี และคำร้องที่เร้าอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าเพลงไทยสมัยนิยมประเภทอื่นๆ อีกทั้งเนื้อหาของเพลงก็ไม่ได้จำกัดอยู่แต่เรื่องของความรักแต่อย่างเดียว แต่มีเรื่องราวต่างๆ ที่สะท้อนถึงเรื่องราวในสังคมอย่างหลากหลาย และเชิงกร้าว ส่วนอุดมการณ์ที่นำเสนอที่ผ่านทางเนื้อร้องนั้นได้รับเอาแนวคิดและค่านิยมต่างๆ ในสังคมไทยเข้าไปด้วยจึงไม่ได้ต่อต้านอุดมการณ์หลักของสังคมอย่างรุนแรง แต่เป็นการเสนอทางเลือกใหม่ให้กับสังคม

^{๑๘} ชุดิมา เฟิงสุทธิ, “การวิเคราะห์เนื้อหาเพลงไทยสากลที่เกี่ยวข้องกับสถาบันครอบครัว”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕.), บทคัดย่อ.

^{๑๙} ลำเนา เอี่ยมสะอาด, “การวิเคราะห์เพลงไทยสมัยนิยมแนวร็อก”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.), บทคัดย่อ.

วิทยา ภูบัว^{๒๐} กล่าวว่า คนตรีอเมริกัน นับได้ว่าเป็นวัฒนธรรมหนึ่ง ซึ่งมีการแพร่กระจายเข้ามาสู่สังคมไทย และมีผลต่อลักษณะรูปแบบของเพลงไทยสมัยนิยมทั้งในอดีตและปัจจุบัน สำหรับในอดีตนั้น เนื่องมาจากความสัมพันธ์ในด้านต่างๆ เช่น การศึกษา, การค้า, การรับเทคโนโลยี สมัยใหม่จากอเมริกา เป็นต้น สำหรับในปัจจุบัน ปัจจัยสำคัญอันเป็นเหตุให้กระแสวัฒนธรรม คนตรีอเมริกันไหลบ่าเข้ามามีอิทธิพลต่อลักษณะและรูปแบบของเพลงไทยสมัยนิยม ก็คือเทคโนโลยี สารสนเทศอันก้าวหน้า ประเด็นสำคัญ ซึ่งแสดงนัยของการได้รับอิทธิพลทางดนตรีจากอเมริกา ก็คือบทวิจารณ์ จากนักวิจารณ์ดนตรี ข้อเขียนจากนักวิชาการทางด้านดนตรี ตลอดจนข้อโต้แย้งในกลุ่มนักดนตรี อาชีพ ซึ่งสรุปได้ว่า เพลงไทยสมัยนิยมในยุคนี้ ลอก และดัดแปลง จากเพลงต้นฉบับ ซึ่งเป็น เพลงสไตล์อเมริกัน งานวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะพิสูจน์ เพื่อแสดงให้เห็นว่า เพลงไทยสมัยนิยม ได้รับ อิทธิพลจากคนตรีอเมริกัน ทั้งนี้ได้ตั้งสมมุติฐานของการได้รับอิทธิพลไว้ ๓ ระดับ คือ โดย วิธีลอกเลียนแบบ, โดยวิธีการดัดแปลงแก้ไข, โดยการใช้สำนวนทางดนตรี ทั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎี ดนตรีสากลเป็นบรรทัดฐานเพื่อทำการศึกษา วิเคราะห์ และเปรียบเทียบ ข้อมูล อันได้แก่ เพลง สไตล์อเมริกัน ๑๑ เพลง และเพลงไทยสมัยนิยม จำนวน ๑๐ เพลง ผลของการวิจัยพบว่า เพลงไทยสมัยนิยมทั้ง ๑๐ เพลง ได้รับอิทธิพลจากคนตรีอเมริกัน ซึ่งเป็นต้นแบบหรือต้นฉบับ ด้วยวิธีการดัดแปลงแก้ไข ทั้งนี้โดยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ ผลงานทางดนตรี

อภิรดี ภูภิรมย์^{๒๑} ได้กล่าวถึงการวิจัยเรื่องนี้ว่า การศึกษาลักษณะทางวาทศิลป์ของ เพลงไทยสมัยนิยม โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และการวิเคราะห์เพลงที่มีวาทศิลป์ได้ใช้เกณฑ์ ๕ ประการของวาทศาสตร์ (๕ Canons) เป็นกรอบหลักในการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่ ๑. การคิดค้นเนื้อหา ประกอบด้วยแนวคิดในการคิดเนื้อหาเพลง ประเภทของความคิดหลักในเพลง และระบบเหตุผลในเพลง ๒. การจัดเรียบเรียงสารประกอบด้วยรูปแบบการเล่าเรื่อง ลักษณะการสัมผัสคำ การแบ่งท่อนทำนอง การซ้ำท่อนสร้อย ๓. ลีลาการใช้ภาษา ประกอบด้วย การใช้โครงสร้างแบบขนาน, การซ้ำคำ, การเปรียบเทียบและการใช้สัญลักษณ์ที่น่าสนใจ, การสร้างให้คำหรือประโยคเด่นของเพลงให้เป็นที่จดจำโดยการซ้ำ, การใช้ข้อความขัดแย้งและวิกฤตภาวะ ๔. การส่งสารประกอบด้วย การใช้เสียงอย่างมีความหมาย

^{๒๐} วิทยา ภูบัว, “อิทธิพลของคนตรีอเมริกันที่มีต่อเพลงไทยสมัยนิยม”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ศิลปะศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๔๒.), บทคัดย่อ.

^{๒๑} อภิรดี ภูภิรมย์, “วาทศิลป์ในเพลงไทยสมัยนิยม”, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๓.), บทคัดย่อ.

๑.๖ วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีการวิจัยภาคสนาม (field works) สัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องมาเป็นส่วนประกอบให้การวิจัยนี้สมบูรณ์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

๑.๖.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๖.๑.๑ ศึกษาข้อมูลชั้นปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๘ ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารด้านวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและผลงานเพลงทั้ง ๕๒ บทเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลมจากผลงานอัลบั้มที่ ๑ - ๕

๑.๖.๑.๒ ศึกษาข้อมูลจากภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์นักร้องวงบอดี้สแลม , ผู้ประพันธ์เพลง , นักวิชาการทางวรรณกรรม, ปรัชญา,ดนตรี และกลุ่มผู้ฟังเพลง(แบบเจาะจง)

๑.๖.๒ ชั้นวิเคราะห์ข้อมูล

๑.๖.๒.๑ วิเคราะห์เนื้อหาจากการลงภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์นักร้องวงบอดี้สแลม , ผู้ประพันธ์เพลง , นักวิชาการทางวรรณกรรม, ปรัชญา,ดนตรี และกลุ่มผู้ฟังเพลง(แบบเจาะจง) โดยรวบรวมคำสัมภาษณ์ทั้งด้วยวิธีการบันทึกเสียงสัมภาษณ์

๑.๖.๒.๒ วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ตำราบทความ , งานวิจัย , บทเพลงทั้ง ๕๒ บทเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลมจากผลงานอัลบั้มที่ ๑ - ๕ จากแผ่นซีดี

๑.๖.๓ ชั้นนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลเรียงเรียงโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์แล้วเสนอเป็นวิทยานิพนธ์

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบความหมายและขอบเขตของคุณวิทยา

๑.๗.๒ ทำให้ทราบประวัติและที่มาของแนวคิดในบทเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลม

๑.๗.๓ ทำให้ทราบคุณวิทยาที่ปรากฏในบทเพลงของศิลปินวงบอดี้สแลม

๑.๘ กรอบแนวความคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

